

Memo Herijkt voorzorgbeleid voor magneetvelden bij het elektriciteitsnetwerk: geen afstanden voor hoogspanningsstations, ondergrondse kabels en transformatorhuisjes

Verantwoording	Deze beschrijving geeft een eerste indruk . Indien er behoefte is, bijvoorbeeld vanwege vragen uit de samenleving of media, kan deze eerste indruk uitgewerkt worden tot een met alle deelnemers afgestemde Kennisplatformreactie.		
Datum	13 december 2022	Bijlagen	-
Opsteller	Kennisplatformbureau	Referentie	KP EMV 20221213-01

Aanleiding

De minister voor Klimaat en Energie heeft op 16 november 2022 in een brief aan de Tweede Kamer [1] de contouren geschetst van het langverwachte herijkte voorzorgbeleid rond magneetvelden afkomstig van bovengrondse hoogspanningslijnen en andere onderdelen van het elektriciteitsnetwerk. Het Kennisplatform heeft [eerder over dit proces bericht](#).

Eerste indruk

De twee belangrijkste veranderingen in het herijkte voorzorgbeleid rond componenten van het elektriciteitsnetwerk zijn:

- (1) de technische maatregelen die netbeheerders dienen te nemen bij alle nieuwe netcomponenten en bij wijziging van bestaande netcomponenten, en
- (2) het gegeven dat afstandsmaatregelen beperkt blijven tot alleen de bovengrondse hoogspanningslijnen.

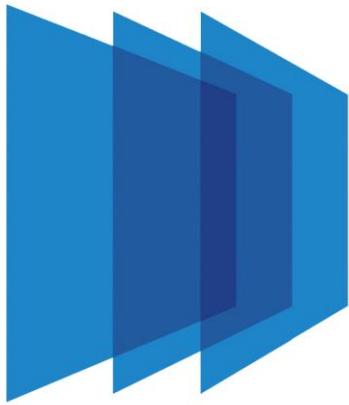
Door het nemen van een aantal vastgestelde technische maatregelen, vastgelegd in de bijlage bij de brief [1], krijgen alle nieuwe en gewijzigde netcomponenten een beperkter magneetveld. Het bevoegd gezag ruimtelijke ordening (bijvoorbeeld een gemeente) kan een netbeheerder vragen om technische maatregelen te nemen bij bestaande netcomponenten die niet gewijzigd worden. Datzelfde geldt voor extra maatregelen bovenop de reeds vastgestelde maatregelen bij nieuwe of gewijzigde componenten. De netbeheerder kan de kosten hiervoor laten betalen door de aanvrager.

Voor bovengrondse hoogspanningslijnen wordt het voorzorgbeleid uit 2005 gehandhaafd, inclusief het berekenen van magneetveldzones. Voor de andere netcomponenten, namelijk hoogspanningsstations, ondergrondse kabels en transformatorhuisjes, worden géén afstandsmaatregelen geadviseerd.

Achtergrond

De [Gezondheidsraad](#) gaf in 2018 de staatsecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in overweging om het voorzorgbeleid voor bovengrondse hoogspanningslijnen uit te breiden naar ondergrondse kabels en andere bronnen van langdurige blootstelling aan magneetvelden uit het elektriciteitsnetwerk. De herijking van het voorzorgbeleid is naar aanleiding hiervan vier jaar geleden gestart. In de vorige brief van de minister van EZK aan de Tweede Kamer [2] uit 2021 was nog sprake van twee soorten maatregelen, namelijk bronmaatregelen en afstandsmaatregelen met vaste afstanden. Beide soorten maatregelen zouden gaan gelden voor alle (boven- en ondergrondse) onderdelen van het elektriciteitsnetwerk, ofwel naast bovengrondse hoogspanningslijnen ook hoogspanningsstations, ondergrondse kabels en transformatorhuisjes.

In het uiteindelijke beleid heeft de minister er voor gekozen om het huidige voorzorgbeleid alleen voor bovengrondse hoogspanningslijnen te behouden en dat aan te vullen met technische bronmaatregelen

voor bovengrondse hoogspanningslijnen, opstijgpunten, ondergrondse kabels, hoogspanningsstations en transformatorhuisjes. Die bronmaatregelen moeten proportioneel zijn, ofwel *'dat de eventuele risico's aantoonbaar worden verlaagd en de kosten daarvan in verhouding staan tot het risico'*, aldus de brief. Welke bronmaatregelen proportioneel zijn staat beschreven in de bijlage bij de brief aan de Tweede Kamer.

Het voornemen om te werken met vaste (standaard) absolute afstanden tussen netcomponenten en bestemmingen waarin kinderen tot 15 jaar langdurig verblijven (woningen, scholen, kinderdagverblijven of crèches) bleek tijdens diverse praktijkbijeenkomsten niet haalbaar. De minister voor Klimaat en Energie en de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening hebben in afstemming met de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), besloten om voor andere netcomponenten dan bovengrondse hoogspanningslijnen geen ruimtelijke maatregelen in te stellen. De brief vermeldt dat de minister van het bevoegd gezag ruimtelijke ordening ook niet verwacht dat zij deze ruimtelijke maatregelen hanteren.

Omwonenden, gemeenten en GGD-en kunnen behoefte blijven houden aan inzicht in de sterkte van magneetvelden en het beperken ervan bij andere netcomponenten dan hoogspanningslijnen.

Het herijkte voorzorgbeleid blijft de vorm houden van een advies van de rijksoverheid aan netbeheerders en de bevoegde gezagen ruimtelijke ordening, en waar beargumenteerd van kan worden afgeweken. Er komt dus geen wetgeving met afstandsnormen of grenzen aan de sterkte van het magneetveld.

De minister oordeelt dat er sprake is van een laag risico, vergeleken met andere gezondheidsrisico's in de leefomgeving. Elke twee jaar krijgt één kind mogelijk leukemie als gevolg van het magneetveld van een hoogspanningslijn. Dit lage aantal is het gevolg van het kleine aantal kinderen dat wordt blootgesteld en omdat leukemie een zeldzame ziekte is. Voor individuele kinderen betekent blootstelling aan een verhoogd magneetveld mogelijk een meer dan tweemaal zo hoge kans op leukemie. Vergeleken met andere omgevingsrisico's is het risico van magneetvelden op bevolkingsniveau laag en op individueel niveau hoog.

Het proces van herijking is nog niet afgerond. De minister van Klimaat en Energie gaat binnenkort afspraken maken met de netbeheerders over het, zo veel als redelijkerwijs mogelijk is, structureel beperken van magneetvelden van het elektriciteitsnetwerk. Die afspraken zullen in een overeenkomst worden vastgelegd. De minister gaat binnenkort samen met de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de bevoegde gezagen ruimtelijke ordening en netbeheerders informeren over de voortgang van het voorzorgbeleid voor magneetvelden, en in het bijzonder over de instandhouding van het voorzorgbeleid voor bovengrondse hoogspanningslijnen en de wijzigingen die uit de voorgenomen vereenvoudiging van de rekenmethodiek voor de magneetveldzone voortvloeien.

Het Kennisplatform verwacht dat het herijkte voorzorgbeleid zoals het in de brief van de minister aan de Tweede Kamer is verwoord, tot vragen aan het Kennisplatform zal leiden. Daarom zal het Kennisplatform inhoudelijke informatie gaan opstellen voor bijvoorbeeld omwonenden van hoogspanningslijnen, transformatorhuisjes, ondergrondse kabels en hoogspanningsstations en voor gemeenten die met dit beleidsadvies te maken krijgen.

Referenties

- [1] Minister voor Klimaat en Energie. Voorzorgbeleid voor magneetvelden bij elektriciteitsvoorzieningen, brief aan de voorzitter van de [Tweede Kamer](#). Den Haag, Ministerie van EZK, kenmerk DGKE-DRE / 22496549, 16 november 2022.
- [2] Minister van Economische Zaken en Klimaat. Voorzorgbeleid voor elektromagnetische velden bij elektriciteitsvoorzieningen, brief aan de voorzitter van de [Tweede Kamer](#). Den Haag, Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 29 023, nr. 267, 23 maart 2021.